

ANTUN PEITL (1940. – 2014.)

Dne 3. srpnja 2014. godine u 74. godini napustio nas je dr. med. Antun Peitl, neuropsihijatar. Planirao se kirurški zahvat na srcu, ali upalom zahvaćeni srčani mišić i od ranije funkcionalan samo jedan bubreg uz razasrti učinak šećerne bolesti i gihta nisu tako nešto odmah dopuštali: ekstrakorporalna cirkulacija i umjetni bubreg nisu bili dostatni da prate svježinu mentalizacije.

Međimurje i hrvatski sjevernojadranski prostor su odavno bili u jednoj tihoj, neupadnoj (pak i sudbinskoj) vezi. Znano je da je između dva svjetska rata Međimurje bilo pod mađarskom upravom a Rijeka i Istra pod talijanskom upravom. Odmah iza okončanja Drugog svjetskog rata u ovaj naš primorski kraj su počeli priticati i ljudi iz Međimurja. Tako je već pri kraju 40. godina prošlog stoljeća u Rijeku iz Čakovca pristigla i obitelj Peitl: roditelji sa troje djece – dvije kćeri i sinom. Antun je te 1950. godine imao deset godina, dovoljno za prepričavanja dogodovština vezanih

za hirovitu, poplavama sklonu Muru, ali i za brza upijanja novih morskih sadržaja. Antun za njegove bližnje je još uvijek Tonček, a za novu riječku škvadru Toni. Tonček se lako snalazi na Rječini, a Toni na riječkim Pećinama, Costabelli ili na Preluku. Tako ubrzo maštoviti i daroviti Antun s lakoćom, u dostupnoj realnosti, spaja i realizira literalna iskustva Družbe Pere Kvržice i posade Sinjeg galeba. Svi ga vole, jer je i šaljiv, a uz to i jako zainteresiran za elektrotehniku, napose radiofoniju; igra se u prirodi ali s oduševljenjem odlazi i u riječki Radioamaterski klub. S lakoćom komunicira s riječkim fakinima iz Starog grada ili s Mlake, ali i s ljudima iz Patagonije, Kalifornije ili Bavarske. Oduševljen je francuskim jezikom – tada jezikom općesvjetske komunikacije, premda se već dobro služi i talijanskim i njemačkim pa i češkim – nerijetko s ponosom govoreći kako su njegovi davni pretci došli u Hrvatsku iz njemačkog dijela Češke te da je stoga Peitl (njemački ispisan češki pojam za čvor). Tijekom gimnazije zanima ga i medicina – posebno onaj njezin dio koji istražuje pogubna ponašanja koja rezultiraju razaranjima mozga, poput alkohola ili sifilisa – od ranije znanog kao „francuska bolest“ ili u našem užem riječkom području kao Škrljevska bolest. Na samoj maturi je skoro pa neodlučan: krenuti u Zagreb na elektrotehniku ili ostati u Rijeci i upisati tek uhodavajući studij medicine. Odlučuje se ipak za medicinu koju bez većih poteškoća na vrijeme završava. Nakon obavljenog obveznog liječničkog staža nekoliko godina volontira u službi za hitna stanja pri riječkoj Bolnici Dr. Braća Sobol. Obožava hitroću, brza rješenja i umješna korištenja dostupnih tehničkih pomagala; vješt je u „malim kirurškim intervencijama“ ali i opčaran EEG-om. Ubrzo se nahodi na riječkoj neuropsihijatriji, upija erudiciju jednog prof. Sušića, praktičnost jednog prof. Jelušića i organizaciju jednog prof. Čuka. Bez krzmanja odlazi na edukaciju iz EEG dijagnostike u francuski Lion - tada svjetski priznato središte za EEG. Potom se na, od neurologije odvojenoj psihijatriji okreće obradama i liječenjima organski uvjetovanih psihičkih poremećaja: od epilepsije do demencije. U tijeku obrambenog Domovinskog rata obnosi i funkciju zamjenika Klinike unatoč teškog mu obiteljskog stanja (briga za dvojicu sinova nakon smrti žene koja je godinama bila vezana za kolica). Mno-

go godina kasnije pokušava s drugom ženom - liječnicom (kasnije psihijatricom) (uz dvije sitne kćerke) objaviti i nešto radova iz svoje bogate kliničke prakse; uzmanjkao mu je svega jedan rad do stjecanja titule primarius, tj. biti prvi među drugima. Unatoč činjenici da je prije 8 godina otišao u mirovinu „samo kao neuropsihijatar, dr. med.“ ovo stvarno prvo među drugima je najbolje izrekao na pokopu (riječka Kozala, 5. srpnja 2014.) jedan od njegovih mlađih kolega. Stoga mi je u cjelosti podastrijeti izgovoreni tekst:

Iznad svega dr. Antun Peitl je bio čovjek, erudit/poli-histor, humanist, liječnik/neuropsihijatar. Bio je skroman i dobar čovjek, voljen i omiljen među svim pacijentima i kolegama, miran i tih, uvijek spreman pomoći i uputiti toplu ljudsku riječ, podučiti a ne uniziti, nasmijati, a ne povrijediti.

Odlaskom izuzetnih ljudi javlja se strah od zaborava. Stoga nas je dr. Peitl svojom snagom (unatoč osjetno narušenom zdravljju), svojom dobrotom (unatoč relativizaciji tog aspekta ljudskog postojanja), svojom ljubavlju

(usprkos galopirajućoj mržnji), svojom ljudskosti (unatoč posustajanju na općem ljudskom planu u korist beskrupuloznosti i besćutnosti), šaljivosti (unatoč svekolikom pesimizmu), svojim golemim znanjem i stručnosti enciklopedijske razine (usprkos površnosti i šarlatanstvu), pripadnošću rodu, zavičaju i vjeri koja oplemenjuje (unatoč anacionalnom, apatridnom i ireligijskom) kao i mnogim drugim stvarima zadužio za života.

Dragi doktore, hvala ti.

Dragi doktore, neka ti je laka ova riječka gruda koju si neizmjereno volio.

Počivao u miru Božjem.

EDUARD PAVLOVIĆ